

הקוד האתי לאחיות ולאחים בישראל

שבט תשס"ד - פברואר 2004

הסתדרות האחיות והאחים בישראל

מרכיבי הקוד האתי

הקוד האתי מציג את הקשר שבין ערכים ונחרים לבין זכויות המטופל וחובות המטפל, חוץ שהוא מכון בהערות ובהבהרות למגבלות, לסיגים ולתנאים מסויימים.

התוויות של הקוד מכונות לשלושת תחומים:

1. לאחיות והאחים ולמטופלים.
2. לאחיות והאחים ולחברה.
3. לאחיות והאחים ולעמיתיהם בסיעוד ובמקצועות אחרים.

מטבע הדברים, שוררת מידה של חפיפה ושל טשטוש גבולות בין הערכים של הקוד האתי, ולעיתים אף צצות דילמות בהתוויות בתחומים שונים. לפיכך נדרשים האחות והאח, בכוחם הם, להכריע על פי שיקול דעה מקצועי ולהחליט על קדימויות.

3

הקוד האתי של האחיות והאחים בישראל*

הקוד האתי היוו המצפן המוסרי המכונן את האחיות והוא מושתת על מערכת הערכים המוסריים שבבסיס החברה והמקצוע.

העשייה הסיעודית מוגדרת, בעיקרה, כמערכת יחסים דו־מי, איכפתית וחומכת, שבה מסייעים האחיות והאחים למטופל, למשפחתו ולקהילה להשיג בריאות מירבית ולשמרה ככל שניתן.

חובת האחיות והאחים בישראל, לרבות מחויבים, מורלים וחוקרים, לעשות הכל לשימור איכות העשייה המקצועית ולשיפוריה.

על האחיות והאחים בישראל ליעד את מאמציהם לקידום הבריאות, לתועלת מחלות ולגילוי המוקדם, לשמירת הבריאות ולהקלת סבל, להגנה על זכויות המטופלים ולהבטחת, ככל שניתן, שווה בכבוד ובשלווה כאשר לא ניתן עוד לקיים את החיים.

האחיות והאחים בישראל, נוטלים על עצמם מחויבות לאתיקה המקצועית, כמחייב מכללי הקוד האתי המתומצתם להלן.

2

1. האחיות האחים והמטופלים

הבהרות והערות	חובת האחיות והאחים בישראל	זכות המטופל	ערך/עיקרון
<p>אין להפלות אדם בגין מחלתו, נכותו וכו'; הטיפול ייעשה על-פי שיקולים מקצועיים בלבד; באותם מקרים שבהם עלול הטיפול להזיק למטפל יש לשקול הפקדת המטופל בידי מטפל מתאים אחר.</p>	<p>להבטיח את שמירת זכויות האדם, ערכיו ואמונתו של המטופל; לטפל ללא משוא פנים וללא אפליה בגין גזע, דת, לאום, מין, גיל, השתייכות פוליטית, מעמד חברתי או מצב בריאות.</p>	<p>לקבל טיפול ללא אפליה או משוא פנים.</p>	<p>כבוד האדם בחייו ובמותו</p>
<p>יש להתייחס לצורכי המטופל ולצורכי משפחתו כאחד; במקרים של התנגשות בין הצרכים השונים יש לנסות לבחון תלופות מוסכמות שאין בהן כדי לפגוע במטופל.</p>	<p>להתייחס לצרכיו של המטופל ולהשפעתם על משפחתו.</p>	<p>לקבל טיפול העונה על צרכיו הבריאותיים, הרגשיים, החוקיים והתרבותיים.</p>	
	<p>ליזום פעולות לזיהוי צורכי המטופל, כאשר הוא אינו מודע להם או אינו מבטא אותם.</p>		
	<p>להכיר בשייכות המטופל למסגרות חברתיות שונות ולשתף בטיפול בני, אנשים משמעותיים עבורו ולפי בחירתו.</p>	<p>לקבל טיפול תוך התייחסות לשייכותו למסגרות חברתיות נוספות (משפחה, קהילה, עבודה).</p>	
<p>כאשר לא ניתן לשחרר מטופל מחדרה או כאב, או על האחיות והאחים להקל על הסבל ככל שניתן.</p>	<p>לשמור על נוחותו, לשחררו מסבל, מחרדה ומכאב ולהקל עליו ככל האפשר.</p>	<p>למות בכבוד תוך שמירה על ערכיו ועל עצמאותו.</p>	
<p>לאפשר למטופל, על פי בקשתו, למות בביתו תוך חתן חמיכה לו ולבני משפחתו.</p>	<p>לאפשר לאדם הנוטה למות, לממש את מירב משאלותיו, תוך שימוש בדרגים מגוונות.</p>		
	<p>לסייע למשפחתו של המטופל, הנוטה למות להתמודד עם האובדן.</p>		
<p>יצירת בסיס להסכמה מדעת הוא חלק מאיכות הטיפול.</p>	<p>למסור את המידע למטופל, בהתחשב ברצונו וביכולתו לקבל את ההסבר ולהבין אותו.</p>	<p>לקבל מידע הקשור באבחנה, בטיפול ובתוצאותיו לרבות סיכונים, סיכויים וחלופות טיפול.</p>	<p>אוטונומיה-הסכמה מדעת</p>
<p>כשאין באפשרות האחיות והאחים לתת הסבר, ידאגו למסירתו על-ידי גורם מתאים אחר.</p>	<p>להיענות לבקשת המטופל למידע ולהסבר.</p>		

הבהרות ותערות	חובת האחיות והאחים בישראל	זכות המטופל	ערך/עיקרון אטונמיה (המשך)
<p>כשהסירוב של המטופל לקבל טיפול, יסכן אותו או את סביבתו. יפעלו האחיות והאחים כנדרש עפ"י החוק. לתקופה ההכרחית כנדרש ממזב המטופל.</p>	<p>להבטיח שהמידע הנוחו י"נתן למטופל ו/או למשפחתו, אחרי שנתן הסכמתו לכך.</p> <p>לספק למטופל מידע שבאמצעותו יוכל להבין את מכלול החלופות הטיפוליות הקיימות ולהקנות לו אמות מידה לבחירתו.</p>		
<p>כשהסירוב של המטופל לקבל טיפול, יסכן אותו או את סביבתו. יפעלו האחיות והאחים כנדרש עפ"י החוק. לתקופה ההכרחית כנדרש ממזב המטופל.</p>	<p>לבדוק את המועים לסירובו, לספק מידע כדי שיבין את התוצאות האפשריות של הסירוב; לבדוק חלופות לטיפול. להסביר ולכבד את החלטתו.</p>	<p>להסכים או לסרב לקבל טיפול.</p>	<p>בחירה חופשית</p>
<p>סירובו להשתתף בניסוי לא ימנע ממנו טיפול המשיכי ולא יפגע בו.</p>	<p>לספק את המידע הקשור בעריכת הניסוי ולכבד החלטתו של המטופל.</p>	<p>להסכים או לסרב להשתתף בניסויים מחקריים.</p>	<p>חופש בקבלת החלטות</p>
<p>כשהמטופל אינו מסוגל לקבל החלטות, או כאשר החלטותיו עלולות לפגוע בבני משפחתו, יבחנו האחיות והאחים את השלכות הטיפול ויפעלו בהתאם לאחריותם המקצועית.</p>	<p>לשחרר את המטופל מהחלטות הקשורות וזכותו לקבל הכרעה הנוגעת לבריאותו.</p>	<p>לקבל החלטות הקשורות בטיפול בו.</p>	
<p>כשהמטופל אינו רוצה לקחת חלק בקבלת החלטות, יש לכבד רצונו.</p>	<p>ליוזם פעולות שיביאו את המטופל לקחת חלק באחריות לטיפול בו.</p>		<p>עצמאות ואחריות</p>
<p>במצבים בהם קיימת פגיעה ביכולת הטיפול העצמי, חובת האחיות והאחים לעודד את המטופל להשיג רמה סבירה של עצמאות, ולהבטיח שיקבל את הטיפול הנדרש.</p>	<p>לשמוע על פרטיותו ועל צנעתו של המטופל; אין לחשוף את המטופל מעבר לנדרש מצורכי הטיפול.</p>	<p>לקבל טיפול מתוך שמירה על כבודו ועל צנעתו.</p>	<p>פרטיות וצנעת הפרט</p>
<p>אין להשתמש או ליצל יתרונות במערכת היחסים הנוצרת בין האחיות והאחים לבין מטופל, לצורך חידרה לתחום הפרט אשר אינה נוגעת ישירות לטיפול בו.</p>	<p>לקוט את כל האמצעים העומדים לרשותם כדי להגן על סודיות וחסיון המידע הקשור במטופל.</p>	<p>לשמירה על סודיות בכל הנוגע למצבו, לאבחון ולטיפול בו.</p>	
<p>כשהמטופל אינו מסוגל לקבל החלטות, או כאשר החלטותיו עלולות לפגוע במטופל או באחרים, יפעלו האחיות והאחים על פי העיקרון של בטחון המטופל והציבור, ויעשו ככל יכולתם למזעור מידת החשיפה.</p>			

הבהרות והערות	חובת האמיות והאחים בישראל	זכות המטופל	ערך/עיקרון
	<p>להימנע מחסירת מידע לגורמים שאינם בצוות המטפל ולהימנע משיתות אודות מטופלים החודרות סן המסגרת הטיפולית.</p>		<p>פרטיות וצנעת הפרט (המשך)</p>
<p>באותם מקרים, שבהם נדרשים האמיות והאחים לפעול בניגוד להשקפתם המוסרית ואמונותיהם, יעבירו את הטיפול לעמיתים אחרים.</p>	<p>להעניק טיפול מיטן ובטוח מתוך אמירות ומחויבות.</p>	<p>לקבל טיפול מקצועי, מיטן ובטוח.</p>	<p>איכות ובטיחות</p>
<p>במקרים שבהם נדרשים האמיות והאחים למלא תפקידים ומשימות שאינם בתחום מיומנותם, הם יפעלו בהתאם לתנאים, ובהתאם לישוריהם ולכשירותם. יזווחו בהקדם על טיפוליהם לאחראים. ימשיכו לתפקד כמיטן יכולתם, תוך שמירת בטחון ורווחתו של המטופל, עד אשר יימצא הצוות המיומן לטיפול: השיקול המונה במקרים אלו הוא הדרכת טיפול מקצועי ללשותו, על העדף כל טיפול.</p>	<p>למלא תפקידים ומשימות המוטלים עליהם ובלבד שיהיו בתחום הכשרתם, מיומנותם וכשירותם. להתעדכן, להרחיב ולהעמיק ידע ולשפר כישורים מקצועיים רלוונטיים לתחום העיסוק, תן ברגיעה ותן במצבי חירום.</p>		
<p>באותם מקרים, שבהם האמיות והאחים מאבילים סמכויות, הם יבדקו ויודאו כשירות מחאימה של המטפלים ויפקחו על ביצוע התפקידים שהוטלו עליהם.</p>	<p>להיות שותפים באבטחת איכות הטיפול ובקביעת תקני עשייה, בקרה ושיפור.</p>		
<p>במקרים של חשד לחוסר יכולת מקצועית או להתנהגות לא אחת של מי מחברי הצוות, יבררו את העובדות, יסעו העלמת מידע, יסעו מהטעויות סטופליים באשר לסיבות הפגיעה, יפעלו לפתרון הבעיה עם עמיתים ומטופלים, תן באורה ישיר ותן בעקיפין, מבלי לפגוע במטופלים נכחיים או עתידים.</p>	<p>ליצור יחס אמון בין המטופל למטפלים בו.</p>	<p>לקבל טיפול המושחת על יחס אמון.</p>	<p>אמון</p>
<p>אין להשתמש או לנצל יתרונות במערכת היחסים שבין המטפל למטופל, לצורך קבלת טובות הנאה.</p>			

2. האחיות והאחים והחברה

הבהרות והערות	חובת האחיות והאחים בישראל	זכות החברה והקבוצות בתוכה	ערך/עיקרון
<p>לפעול בשיתוף עם בעלי סקצו ועם אירגונים ועמותות, כדי לתת מענה לצרכים בריאותיים וחברתיים של הציבור, ובעיקר של אוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים כגון נכים, ילדים קשישים, עולים, משפחות במצוקה ומשפחות חד-הוריות.</p>	<p>לפעול לקידום הבריאות של החברה בכללותה ושל קבוצות בעלות עניין בריאותי משותף.</p> <p>ליזום פעילויות להעצמת הפרט והקהילה, ולייצג עמדות וצרכים של הקהילה.</p> <p>לתת ייצוג הולם לאוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים במעגל העיות/העצמות לדיון ולדבר בשמם כשאננם יכולים לבטא את צורכיהם בכוחות עצמם.</p>	<p>זכות לבריאות טובה.</p> <p>זכות לקבוע הליכים וקדימויות בהחלטות הנוגעות לבריאות קהילתם.</p> <p>זכות לייצוג הולם</p>	<p>בריאות החברה</p> <p>העצמת מטופלים</p> <p>צדק חברתי וייצוג advocacy</p>
	<p>לשמר את איכות הסביבה ולשפרה בעזרת גופים אחרים.</p> <p>לקחת חלק בועדות או בגופים מקצועיים וציבוריים, שיש להם קשר לסדיונות בחתום הבריאות והשפעה על עיצובה.</p> <p>ליידע את הציבור בכל הנוגע לזכויותיו, תוך נעול אפיקי תקשורת שונים ומגוונים.</p>	<p>הזכות לחיים בסביבה אקולוגית בריאה</p>	<p>בריאות הסביבה</p>

ערך/עיקרון	זכות האחריות והאחים	חובת התנהגה המקצועית	הבהרות ומערות
כבוד העובד	לפעול במסגרת סביבה ומשאבים המאפשרים מתן טיפול איכותי.	התנהגה המקצועית של האחריות והאחים מחייבת להיכר ולהבין את ערכיו ואמונותיו של ציבור האחריות והאחים. לכבדם ולשמרם ככל הניתן.	במושג "התנהגה המקצועית" נכללים: מיהול הסיעוד במשרדי, הסתדרות האחריות והאחים, עמותות מקצועיות ותהלות הסיעוד בשרותי הבריאות.
בטחון.	לעבודה בסביבה בטוחה.	להיות קשובים לצרכים, לאינטרסים ולזכויות הלגיטימיות של אנשי המקצוע. תוך נקיטת צעדים לאבטחת הסביבה ותנאי עבודה הוגנים.	
בריאות העובד	להגנה מפני סיכונים מקצועיים.	התנהגה המקצועית הפעל להבטחת חפני בטיחות ותקנות בפעולות לשמירה על בריאות העובדים ושיפורה.	כאשר קיים סיכון לבטיחות, תאחר גורמי סיכון, תדווח עליהם לגורמים המתאימים, הפעל ליצירת תקופות לסיכונים לשמירה בטיחותם של מטפלים.
יושרה מקצועית	חובה על האחריות והאחים להתרועע על כשלים התנהגותיים באירגון.	העובד מחויב לשמירת בריאותו האישית.	יש לעודד את המעסיקים לפתח תוכניות לקידום בריאות העובד.
נאמנות מקצועית		חובת התנהגה המקצועית לבדוק את הכשלים האירגוניים ולשמור על זכויות המתרועע.	התרעה לגורמים מחוץ לאירגון אך ורק לאחר מיצוי התהליכים בתוך האירגון. ורק אם האירגון אינו מספק מענה הולם.
		התנהגה המקצועית תעודד ותחזק התנהגות אחרת.	תפעל לעדכון הקוד כדי להתאים למצבים משתנים ומיוחדים.
		חובת הקהילה המקצועית להגן ולחמור בקבלת החלטות שנעשתה תוך שיקול דעת במסגרת כללי הקוד האתי.	מקום העבודה והאגוד המקצועית יתמכו מסרית, אירגונית ומשפטית, באחריות ובאחיש בישראל, המסל-איסאת חובתם בהתאם לחוק ולכללי האתיקה.

הבהרות ותערות	חובת התנהגה המקצועית	זכות האחריות והאחים	ערך/עיקרון
<p>בעת וקטת צעדים אירגוניים במאבק מקצועי, לא יזווחו טיפולים דחופים</p>	<p>חובת הקהילה המקצועית ליצור יחסי צוות ואוידת שיתוף פעולה, הערכה וכבוד בקרב עמיתיה.</p> <p>ליוזם פעולות המחוקקות ומטפחות הכרה מקצועית.</p> <p>להכיר בתרומה וביוחודיות של המקצוע ובעלי מקצועות אחרים. לתאם ולפעול עם עובדי בריאות אחרים, מוך הערכת וכיבוד תרומתם הייחודית להתליך טיפולי.</p> <p>מחקרים ייערכו בהתאם לכללי האתיקה המקובלים.</p> <p>מסקנות מחקריות תקפות, ייושמו ויפנסו בעשייה המיעודית.</p> <p>להכשיר עמיתים וסטודנטים.</p> <p>ההתנהגה המקצועית תפעל בדרכים לגיטימיות, לשיפור ולשיפור תנאי העבודה של העוסקים במקצוע.</p>	<p>חובת להכרה בתרומה המקצועית הייחודית בתהליך הטיפולי.</p> <p>לערוך מחקרים ולהשתתף במחקרים.</p> <p>לקבל הדרכה ולרכוש ידע עדכני.</p> <p>להתאגדות ולחברות באירגון מקצועי.</p> <p>זכות לתנאי עבודה ושכר הולמים, וזכות להיאבק עליהם</p>	<p>כבוד הדדי ונאמנות מקצועית</p> <p>מקצוענות</p> <p>חופש המאבק המקצועי</p>

להזמנת הקור אחת:

הסתדרות האחיות והאחים 03-6921379

